

S a t u r s

lpp.

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS SPRIEDUMI 2006..... 7

Lieta Nr.2006-03-0106 "Par likuma "Par sapulcēm, gājieniem un piketiem" 1.panta ceturtais daļas vārdu "vai citiem atribūtiem" un "kā arī mutvārdos izteikti atsevišķi saukļi, lozungi vai uzrunas", 9.panta pirmās daļas, 12.panta trešās daļas 1.punkta vārdu "kārtības uzturētājiem", 13.panta otrās daļas vārdu "un gājēju", 14.panta sestās daļas otrā teikuma, 15.panta ceturtais daļas vārdu "ne agrāk kā 10 dienas un", 16.panta un 18.panta ceturtais daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 103.pantam, Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 11.pantam un Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām 21.pantam".9

Lieta Nr.2006-04-01 "Par likuma "Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 16.punkta 12.apakšpunkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1., 91. un 109.pantam".58

Lieta Nr.2006-05-01 "Par Radio un televīzijas likuma 46.panta sestās, septītās, astotās un devītās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 58. un 91.pantam". 78

Lieta Nr.2006-07-01 "Par likuma "Grozījumi Valsts sociālo pabalstu likumā" 1.panta daļas, ar kuru Valsts sociālo pabalstu likumā ieviests jauns 7.panta pirmās daļas 3.punkts, un 2.panta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 110.pantam". 101

Lieta Nr.2006-08-01 "Par Valsts sociālo pabalstu likuma 7.¹ panta pirmajā daļā ietvertā nosacījuma – "ja minētā persona nav nodarbināta (nav uzskatāma par darba ņēmēju vai pašnodarbināto saskaņā ar likumu "Par valsts sociālo apdrošināšanu")" – atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. un 110.pantam". 122

Lieta Nr.2006-09-03 "Par Garkalnes pagasta padomes teritorijas plānojuma daļas, kas paredz Lielā Baltezera applūstošās teritorijas apbūvi, atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. un 115.pantam". 142

Lieta Nr.2006-10-03 "Par Ministru kabineta 2004.gada 7.decembra noteikumu Nr.1003 "Kārtība, kādā piešķir un izmaksā bērna kopšanas pabalstu un piemaksu pie bērna kopšanas pabalsta par dvīņiem vai vairākiem vienās dzemdībās dzimušiem bērniem" 3.1.punktā un Ministru kabineta 2006.gada 8.augusta noteikumu Nr.644 "Noteikumi par bērna kopšanas pabalsta un piemaksas pie bērna kopšanas pabalsta

par dvīņiem vai vairākiem vienās dzemdībās dzimušiem bērniem apmēru, tā pārskatīšanas kārtību un pabalsta un piemaksas piešķiršanas un izmaksas kārtību" 2.2.punktā ietvertās normas vārdu "un ne vairāk kā 392 lati mēnesī" atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91.pantam".....	158
Satversmes tiesas tiesneses Aijas Brantas atsevišķās domas lietā Nr.2006-10-03 "Par Ministru kabineta 2004.gada 7.decembra noteikumu Nr.1003 "Kārtība, kādā piešķir un izmaksā bērna kopšanas pabalstu un piemaksu pie bērna kopšanas pabalsta par dvīņiem vai vairākiem vienās dzemdībās dzimušiem bērniem" 3.1.punktā un Ministru kabineta 2006.gada 8.augusta noteikumu Nr.644 "Noteikumi par bērna kopšanas pabalsta un piemaksas pie bērna kopšanas pabalsta par dvīņiem vai vairākiem vienās dzemdībās dzimušiem bērniem apmēru, tā pārskatīšanas kārtību un pabalsta un piemaksas piešķiršanas un izmaksas kārtību" 2.2.punktā ietvertās normas vārdu "un ne vairāk kā 392 lati mēnesī" atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91.pantam".	179
Lieta Nr.2006-12-01 "Par Prokuratūras likuma 1.panta pirmās daļas, 4.panta pirmās daļas, 6.panta trešās daļas, 22.panta un 50.panta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1., 58., 82., 86. un 90.pantam".	189
Lieta Nr.2006-13-0103 "Par Ministru kabineta 2000.gada 15.augusta noteikumu Nr.272 "Grozījumi Militārpersonu izdienas pensiju likumā" 3.punkta, 2000.gada 30.novembra likuma "Grozījumi Militārpersonu izdienas pensiju likumā" 3.panta un 2006.gada 25.maija likuma "Grozījums Militārpersonu izdienas pensiju likumā" atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91.panta pirmajam teikumam un 109.pantam".	210
Lieta Nr.2006-28-01 "Par likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 22.panta ceturtais daļas otrā teikuma atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92.pantam".	238
Lieta Nr.2006-29-0103 "Par Valsts civildienesta likuma pārejas noteikumu 5.punkta un Ministru kabineta 2001.gada 20.februāra noteikumu Nr.79 "Ierēdnim izvirzāmās obligātās prasības – augstākā izglītība – piemērošanas kārtība un termiņš" atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1., 91., 101. un 106.pantam".	259
Lieta Nr.2006-30-03 "Par Ministru kabineta 2004.gada 24.augusta noteikumu Nr.746 "Pedagogu darba samaksas noteikumi" 23.5.punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 107.pantam".....	301
Lieta Nr.2006-31-01 "Par Latvijas Sodpildes kodeksa 55.panta otrās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. un 107.pantam".	315

Lieta Nr.2006-38-03 "Par Limbažu pilsētas domes 2006.gada 25.janvāra saistošo noteikumu Nr.4 "Limbažu pilsētas teritorijas plānojuma grafiskā daļa un teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi" plānojuma, ar kuru zemes gabals Cēsu ielā 24 iekļauts Limbažu pilsētas teritorijas izmantošanas un nekustamo īpašumu lietošanas mērķu grupas dabas pamatnes teritorijas vai brīvās izbūves teritorijas mežaparku un parku teritorijā, atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 105.pantam".	329
Lieta Nr.2006-42-01 "Par Streiku likuma 24.panta trešās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 108.pantam".	348
Jēdzienu alfabētiskais rādītājs	362
Tiesību aktu rādītājs	396
Judikatūras un tiesu prakses rādītājs	410
Citu avotu rādītājs, uz kuriem spriedumos dotas atsauces	414

**LATVIJAS REPUBLIKAS
SATVERSMES TIESAS
SPRIEDUMI**

2006

S P R I E D U M S
LATVIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ

Rīgā 2006.gada 23.novembrī

lietā Nr.2006-03-0106

Latvijas Republikas Satversmes tiesa šādā sastāvā: tiesas sēdes priekšsēdētājs Aivars Endziņš, tiesneši Juris Jelāgins, Romāns Apsītis, Aija Branta, Gunārs Kūtris un Andrejs Lepse,

pamatojoties uz Latvijas Republikas Satversmes 85.pantu un Satversmes tiesas likuma 16.panta 1. un 6.punktu, 17.panta pirmās daļas 3.punktu un 28.¹ pantu,

pēc divdesmit 8.Saeimas deputātu – Valērija Agešina, Andreja Aleksejeva, Aleksandra Bartaševiča, Martijana Bekasova, Vladimira Buzajeva, Borisa Cileviča, Oļega Deņisova, Sergeja Fjodorova, Aleksandra Golubova, Jāņa Jurkāna, Nikolaja Kabanova, Andreja Klementjeva, Vitālija Orlova, Jakova Plinera, Ivana Ribakova, Jura Sokolovska, Igora Solovjova, Andra Tolmačova, Jāņa Urbanoviča un Alekseja Vidavska – pieteikuma

2006.gada 24.oktobrī tiesas sēdē rakstveida procesā izskatīja lietu

"Par likuma "Par sapulcēm, gājieniem un piketiem" 1.panta ceturtās daļas vārdu "vai citiem atribūtiem" un "kā arī mutvārdos izteikti atsevišķi saukļi, lozungi vai uzrunas", 9.panta pirmās daļas, 12.panta trešās daļas 1.punkta vārdu "kārtības uzturētājiem", 13.panta otrās daļas vārdu "un gājēju", 14.panta sestās daļas otrā teikuma, 15.panta ceturtās daļas vārdu "ne agrāk kā 10 dienas un", 16.panta un 18.panta ceturtās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 103.pantam, Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 11.pantam un Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām 21.pantam".

Konstatējošā daļa

1. 1997.gada 16.janvārī Saeima pieņēma likumu "Par sapulcēm, gājieniem un piketiem" (turpmāk – Sapulču likums). 2003.gada 10.aprīlī, 2004.gada 18.martā un 2005.gada 2.novembrī tajā tika izdarīti vairāki grozījumi. Likuma panti, kuros ietvertas apstrīdētās tiesību normas, šobrīd ir spēkā šādā redakcijā:

1.1. Sapulču likuma 1.panta ceturtā daļa noteic: "Pikets ir pasākums, kura laikā viens vai vairāki cilvēki publiskā vietā ar plakātiem, lozungiem vai transparentiem, vai citiem atribūtiem pauž kādas idejas un viedokļus, bet kura gaitā netiek veiktas runas, kā arī mutvārdos izteikti atsevišķi saukļi, lozungi vai uzrunas."

1.2. Likuma 9.panta pirmā daļa paredz, ka "sapulces, piketus un gājienus aizliegts rīkot tuvāk par 50 metriem no Valsts prezidenta rezidences, Saeimas, Ministru kabineta, pašvaldību domju (padomju) ēkām, tiesām, prokuratūras, policijas, ieslodzījuma vietu un ārvalstu diplomātisko un konsulāro pārstāvniecību ēkām. Sapulču un piketu rīkošanai šo ēku tuvumā attiecīgās institūcijas, izņemot diplomātiskās un konsulārās pārstāvniecības, var ierādīt īpašas vietas arī tuvāk par 50 metriem."

1.3. Likuma 12.panta trešā daļa noteic: "Pieteikumam pievieno:

- 1) to līgumu kopijas, kurus pasākuma organizators noslēdzis ar kārtības uzturētājiem, personām, kas atbildīgas par sabiedrisko kārtību un drošību pasākuma laikā (uzrādot oriģinālus);
- 2) pasākuma norises vietas īpašnieka vai pārvaldnieka rakstveida piekrišanu tā rīkošanai, ja viņš nav pasākuma organizators un pasākums tiek rīkots uz viņa privātajā īpašumā esošās zemes vai uz privātajā īpašumā vai privātajā lietošanā esošajiem zemes gabaliem."

1.4. Likuma 13.panta otrā daļa noteic: "Jebkurā gadījumā pieteikums iesniedzams, ja sapulce, gājiens vai pikets traucē transporta un gājēju kustību."

1.5. Likuma 14.panta sestā daļa paredz: "Ja plānotais pasākuma dalībnieku skaits pārsniedz simtu, uz katriem simt dalībniekiem norīko ne mazāk par diviem kārtības uzturētājiem. Ja no kompetentas iestādes saņemta informācija, ka pasākuma mierīga un organizēta norise ir apdraudēta, attiecīgā vietējā pašvaldība var pieprasīt, lai organizators nodrošina ne mazāk kā četrus kārtības uzturētājus uz katriem simt dalībniekiem."

1.6. Sapulču likuma 15.panta ceturtā daļa noteic: "Pēc tam, kad pašvaldības amatpersona izskatījusi pieteikumu par sapulces, gājiena vai piketa rīkošanu, tā ne agrāk kā 10 dienas un ne vēlāk kā 48 stundas pirms pasākuma sākuma veic vienu no šādām darbībām:

- 1) izsniedz izziņu, kas apliecina, ka pašvaldībai nav iebildumu pret pasākuma rīkošanu;

2) izsniedz izziņu, kas apliecina, ka pašvaldībai nav iebildumu pret pasākuma rīkošanu, nosakot ierobežojumus pasākuma rīkošanai;

3) izsniedz motivētu atteikumu."

1.7. Savukārt 16.pants paredz: "Pasākumu rīkot nedrīkst, ja organizatoram nav izsniegta izziņa, kas apliecina, ka pašvaldībai nav iebildumu pret pasākuma rīkošanu."

1.8. Likuma 18.panta ceturtdaļa noteic: "Pasākuma vadītājam ir jābūt klāt pašvaldības amatpersonas izsniegtajai izziņai, kas apliecina, ka pašvaldībai nav iebildumu pret pasākuma rīkošanu, un pēc pašvaldības pārstāvja vai policijas darbinieka pieprasījuma tā jāuzrāda."

2. Pieteikuma iesniedzējs – divdesmit 8.Saeimas deputāti – lūdz atzīt par neatbilstošu augstāka juridiskā spēka normām Sapulču likuma 1.panta ceturtdaļas vārdus "vai citiem atribūtiem" un "kā arī mutvārdos izteikti atsevišķi saukļi, lozungi vai uzrunas", 9.panta pirmo daļu, 12.panta trešās daļas 1.punkta vārdus "kārtības uzturētājiem", 13.panta otrās daļas vārdus "un gājēju", 14.panta sestās daļas otro teikumu, 15.panta ceturtdaļas vārdus "ne agrāk kā 10 dienas un", 16.pantu un 18.panta ceturto daļu (turpmāk – apstrīdētās normas).

Pieteikumā norādīts, ka pulcēšanās brīvība nav absolūta un zināmos apstākļos, kad to prasa ļoti svarīgu sabiedrības interešu aizsardzība un ja tiek ievērots samērīguma princips, valstij ir tiesības ierobežot Satversmē garantētās pamattiesības. Tiesības uz pulcēšanās brīvību esot atzīstamas par vienu no demokrātiskas sabiedrības pamatiem, un šo tiesību ierobežojumu interpretācijai jābūt šaurai. Visas apstrīdētās normas vairāk vai mazāk ierobežojot personas tiesības uz pulcēšanās brīvību, padarot šo tiesību īstenošanu atkarīgu no dažādiem apstākļiem un nosacījumiem.

2.1. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka Sapulču likuma 1.panta ceturtdaļā ietvertie vārdi "vai citiem atribūtiem" nepamatoti paplašina piketa definīciju, aptverot ne tikai pasākumus, kuru laikā tiek izmantoti plakāti, lozungi vai transparenti, bet arī daudzus citus pasākumus. Tas ļaujot pašvaldībai vai policijai kā piketu kvalificēt gandrīz jebkuras personas vai personu grupas ierašanos publiskā vietā, piemēram, tad, ja personām ir vienāda stila apģērbs, un līdz ar to šīs personas varot sodīt, ja nav iesniegts pieteikums par minētā pasākuma rīkošanu.

Pieteikumā norādīts, ka ar šo ierobežojumu nevar panākt nevienu no Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 116.pantā minētajiem leģitīmajiem mērķiem, jo pati par sevi dažādu atribūtu izmantošana pulcēšanās vietā neapdraud citu cilvēku tiesības, demokrātisko valsts iekārtu, sabiedrības drošību, labklājību vai tikumību.

Šis ierobežojums aizskarot arī Satversmes 100.pantā garantētās pamattiesības uz vārda brīvību, jo šīs tiesības attiecoties ne tikai uz informācijas un uzskatu saturu, bet arī uz to izplatīšanas un paušanas formu.

2.2. Pieteikumā norādīts, ka Sapulču likuma 1.panta ceturtajā daļā ietvertie vārdi "kā arī mutvārdos izteikti atsevišķi saukļi, lozungi vai uzrunas" nepamatoti sašaurina piketa definīciju. Ja pieteikta piketa laikā tā dalībnieki mutvārdos izsaka saukļus, lozungus vai uzrunas, šāda rīcība tiktu atzīta par Sapulču likuma pārkāpumu un saskaņā ar Sapulču likuma 23.pantu pasākumu varētu paziņot par slēgtu. Turklāt piketa organizatoram varot rasties nepieciešamība izteikt atsevišķus piketa dalībniekiem adresētus saukļus jeb komandas, pildot Sapulču likuma 20.panta pirmajā daļā un 23.panta pirmajā daļā paredzētos pienākumus.

Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka šis ierobežojums neatbilst nevienam no Satversmes 116.pantā minētajiem leģitīmajiem mērķiem.

2.3. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka Sapulču likuma 9.panta pirmajā daļā ietvertais aizliegums rīkot sapulci, piketu vai gājieni (turpmāk – pasākums) tuvāk par 50 metriem no noteiktu iestāžu ēkām atbilst leģitīmam mērķim – aizsargāt citu cilvēku tiesības un sabiedrības drošību, tomēr tas nav nepieciešams demokrātiskā sabiedrībā un nav samērīgs. Pasākumu mērķis esot viedokļa, ļoti bieži – protesta paušana, un tāpēc esot nepieciešams, lai šo viedokli uzklausītu varas pārstāvji. Šis ierobežojums nozīmējot, ka pasākumu rīkošana ir gandrīz neiespējama Rīgas pilsētas centrā, proti, vietās, kur tos var ievērot varas pārstāvji. Turklāt ierobežojums piemērojams arī brīvdienās un svētku dienās, kad lielākā daļa no Sapulču likuma 9.panta pirmajā daļā minētajām iestādēm nestrādā.

Pieteikumā izteikts viedoklis, ka šis ierobežojums ir īpaši nesamērīgs attiecībā uz gājieniem, kuru laikā potenciālais citu cilvēku tiesību un sabiedrības drošības apdraudējums, kas saistīts ar attālumu no Sapulču likuma 9.panta pirmajā daļā minētajām ēkām, ir ļoti īslaicīgs. Turklāt gājiena mērķis parasti neesot viedokļa paušana par

konkrētās institūcijas darbību, līdz ar to iespējamais apdraudējums neesot vērsts pret konkrētās iestādes ēku.

Iespējamo apdraudējumu varot novērst ar citiem līdzekļiem, neierobežojot pulcēšanās brīvību. Pirmkārt, varot piemērot Sapulču likuma 9.panta otro daļu, kas noteic, ka pasākuma laikā ir jānodrošina brīva pieeja un piebraukšana valsts un pašvaldību iestādēm, kuru tuvumā notiek attiecīgais pasākums. Otrkārt, varot piesaistīt papildu policijas spēkus šo ēku apsardzei.

2.4. Pieteikumā izteikts viedoklis, ka Sapulču likuma 12.panta trešās daļas 1.punktā noteiktais pienākums pievienot pieteikumam par pasākuma rīkošanu to līgumu kopijas, kurus pasākuma organizators noslēdzis ar kārtības uzturētājiem, atbilst legītimam mērķim – sabiedrības drošības aizsardzība, taču nav nepieciešams demokrātiskā sabiedrībā un nav samērīgs. Sabiedrības drošību garantējot citas Sapulču likuma normas, kuras ļauj pārbaudīt kārtības uzturētāja identitāti.

Sapulču likums neuzliekot pasākuma organizatoram pienākumu slēgt rakstveida līgumu ar ikvienu kārtības uzturētāju. Tāpēc gadījumā, kad ir panākta vienošanās citā formā, esot neiespējami pievienot pieteikumam par pasākuma rīkošanu līguma kopiju. Pašvaldības amatpersona varot pārbaudīt kārtības uzturētāja identitāti, jo saskaņā ar Sapulču likuma 14.panta pirmās daļas 9.punktu un trešo daļu pieteikumā par pasākuma rīkošanu jānorāda kārtības uzturētāju vārds, uzvārds, personas kods un dzīvesvieta. Turklāt Sapulču likuma 14.panta piektā daļa paredz, ka organizators ir tiesīgs arī pēc tam, kad pieteikums par pasākuma rīkošanu jau ir iesniegts, nomainīt atsevišķus kārtības uzturētājus, līdz ar to esot iespējams, ka pasākuma laikā kārtību uztur citas personas, nevis tās, ar kurām noslēgts rakstveida līgums.

2.5. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka Sapulču likuma 13.panta otrā daļa ierobežo šā paša panta pirmās daļas piemērošanu, proti, ja tiek traucēta transporta un gājēju kustība, jāiesniedz pieteikums arī par tādiem pasākumiem, par kādiem tas citādā gadījumā nebūtu jāiesniedz. Pieteikumā atzīts, ka šis ierobežojums atbilst legītimam mērķim – citu cilvēku tiesību aizsardzība, tomēr tas neesot nepieciešams demokrātiskā sabiedrībā un neesot samērīgs.

Pieteikumā norādīts, ka Sapulču likuma 13.panta pirmās daļas 2.punkts, nosakot, ka pieteikums nav jāiesniedz, ja pikets nav organizēts vai publiski izsludināts, ļauj īstenot pulcēšanās brīvību gadījumā, kad pikets ir spontāns. Spontānu piketu rīkošana esot

atzīstama par svarīgu pulcēšanās brīvības īstenošanas formu, kādā personas reaģē uz konkrētu notikumu. Piemērojot Sapulču likuma 12.panta piekto daļu kopsakarā ar 13.panta otro daļu, iznākot, ka spontāna piketa rīkošana ir iespējama tikai tad, ja tas netraucē gājēju kustību. Pieteikuma iesniedzējs uzsver: tā kā pulcēšanās brīvības īstenošanu garantē Satversme, nevis Sapulču likums, priekšroka būtu dodama tiesībām rīkot spontānu piketu bez pieteikuma iesniegšanas, nevis gājēju tiesībām izvēlēties sev vēlamo maršrutu.

2.6. Pieteikumā norādīts, ka Sapulču likuma sestās daļas otrais teikums, kas uzliek pasākuma organizatoram pienākumu nodrošināt papildu kārtības uzturētāju klātbūtni pasākuma mierīgas un organizētas norises apdraudējuma gadījumā atbilst leģitīmam mērķim – sabiedrības drošība un citu cilvēku tiesību aizsardzība. Tomēr tas neesot nepieciešams demokrātiskā sabiedrībā un neesot samērīgs.

Šis ierobežojums uzliekot pasākuma organizatoram lielāku atbildību par pasākuma drošību tādā gadījumā, ja ir saņemta informācija par apdraudējumu. Turklāt tad, ja organizators atsakās uzņemties papildu atbildību, pašvaldība varot izsniegt atteikumu (Sapulču likuma 15.panta sestā un septītā daļa).

Pieteikuma iesniedzējs izsaka viedokli, ka, ņemot vērā pulcēšanās brīvības fundamentālo raksturu, šo brīvību nedrīkst ierobežot pat tādos gadījumos, kad ar attiecīgo pasākumu saistītie notikumi, kurus organizatori nevar kontrolēt, apdraud sabiedrības drošību. Turklāt valstij esot ne tikai negatīvs pienākums pēc iespējas neiejaukties pulcēšanās brīvības īstenošanā, bet arī pozitīvs pienākums un atbildība rūpēties par to, lai pasākuma norise netiktu traucēta. Arī ASV judikatūrā tiek atzīts, ka prasības attiecībā uz pasākuma rīkošanu nevarot būt atkarīgas no pasākuma satura, kā arī no iespējamo pretinieku protestiem.

2.7. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka Sapulču likuma 15.panta ceturtajā daļā noteiktais aizliegums izsniegt izziņu par pasākuma saskaņošanu vai atteikumu agrāk nekā 10 dienas pirms pasākuma sākuma atbilst leģitīmam mērķim – citu cilvēku tiesību, demokrātiskās valsts iekārtas, sabiedrības drošības, labklājības un tikumības aizsardzība, jo gadījumā, kad pasākums saskaņots agrāk, apstākļi var būtiski mainīties un var rasties nepieciešamība atcelt konkrēto un izdot citu administratīvo aktu. Tomēr šis ierobežojums neesot nepieciešams demokrātiskā sabiedrībā un neesot samērīgs, jo ievērojami pasliktinot personas stāvokli salīdzinājumā ar iepriekšējo tiesisko regulējumu, saskaņā ar kuru pašvaldības amatpersonai

pieteikums par pasākuma rīkošanu bija jāizskata triju dienu laikā. Pieteikumā norādīts, ka iepriekšējais regulējums ļāva personai savlaicīgi plānot ar pasākuma rīkošanu saistītās darbības un nodrošināja efektīvu iespēju pārsūdzēt nelabvēlīgu administratīvo aktu, savukārt spēkā esošais regulējums to neļauj pat tādā gadījumā, ja pieteikums par pasākuma rīkošanu ir iesniegts vairākus mēnešus pirms konkrētā datuma. Šāds ierobežojums negatīvi ietekmējot iespēju īstenot pulcēšanās brīvību, turklāt paaugstinot risku, ka drošības pasākumi netiks pienācīgi sagatavoti.

Pieteikuma iesniedzējs izsaka viedokli, ka šā ierobežojuma mērķi var sasniegt ar citiem līdzekļiem, proti, izmantojot Administratīvā procesa likuma 85.panta otrajā daļā paredzēto iespēju atcelt administratīvo aktu sakarā ar apstākļu maiņu.

2.8. Pieteikumā norādīts, ka Sapulču likuma 16.pantā ietvertais pienākums saņemt pašvaldības izziņu un 18.panta ceturtajā daļā ietvertais pasākuma vadītāja pienākums pēc pašvaldības pārstāvja vai policijas darbinieka pieprasījuma uzrādīt šo izziņu atbilst leģitīmam mērķim – citu cilvēku tiesību, demokrātiskās valsts iekārtas, sabiedrības drošības, labklājības un tikumības aizsardzība, tomēr tie nav nepieciešami demokrātiskā sabiedrībā un nav samērīgi.

Pieteikuma iesniedzējs izsaka viedokli, ka no Satversmes 103.panta, ja tam tiek piemērota gramatiskā, vēsturiskā, sistēmiskā un teleoloģiskā interpretācijas metode, izrietot tikai tas, ka pulcēšanās brīvības īstenošanas priekšnoteikums ir informēšana par pasākumu (tā iepriekšēja pieteikšana). Kā norāda pieteikuma iesniedzējs, līdz Sapulču likuma grozījumu spēkā stāšanās brīdim Sapulču likuma 12.panta pirmā daļa noteica, ka tādu pasākumu sarīkošanai, kuri atbilst likuma prasībām, nav nepieciešama valsts vai pašvaldības iestāžu atļauja. Taču spēkā esošajā redakcijā Sapulču likuma 16.pants, pretēji Satversmes regulējumam, paredzot pašvaldības pozitīvu darbību (pasākuma atļaušanu). Satversmes 116.pants nevarot aizstāt Satversmes 103.panta kodolā ietverto tiesisko attiecību regulējuma veidu (iepriekšēju pasākuma pieteikšanu) ar citu regulējuma veidu (atļaujas saņemšanu).

Pieteikumā norādīts, ka vairāku Eiropas Savienības dalībvalstu konstitūcijas tieši garantē tiesības uz pulcēšanās brīvību bez jebkādas nepieciešamības saņemt atļaujas, bet citu valstu normatīvajos aktos parasti ir paredzēts, ka pulcēšanās brīvības īstenošanai ir nepieciešams iepriekš informēt vietējo pašvaldību vai policijas iestādi.

3. Institūcija, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – **Saeima** – lūdz Satversmes tiesu atzīt pieteikumu par nepamatotu, bet apstrīdētās normas – par atbilstošām Satversmes 103.pantam, Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk – Konvencija) 11.pantam un Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām (turpmāk – Pakts) 21.pantam.

Atbildes rakstā izteikts viedoklis, ka pulcēšanās brīvība no valsts pieprasa galvenokārt to, lai valsts atturētos iejaukties šīs brīvības īstenošanā. Tomēr, ņemot vērā to, ka pulcēšanās laikā varot tikt apdraudēti ne tikai pasākuma dalībnieki, bet arī citas personas un traucēta sabiedriskā kārtība, valstij tiek uzlikts pozitīvs pienākums. To pieprasot Satversmes 103. un 116.pants, un šā pozitīvā pienākuma īstenošanas pamats esot Sapulču likums, kura mērķis ir garantēt saprātīgu līdzsvaru starp personas, sabiedrības, kārtības un drošības interesēm. Izstrādājot Sapulču likumu, likumdevējs esot vadījies no lietderības apsvērumiem, lai sasniegtu minēto mērķi.

3.1. Saeima nepiekrīt pieteikuma iesniedzēja viedoklim, ka Sapulču likuma 1.panta ceturtajā daļā ietvertie vārdi "vai citiem atribūtiem" aizskar Satversmes 103.pantā noteiktās pamattiesības. Atbildes rakstā norādīts, ka Sapulču likumā ietvertie terminu skaidrojumi ir relatīvi un to mērķis ir ļoti vispārīgi aprakstīt veidus, kādos persona var īstenot Satversmes 103.pantā minētās tiesības, bet valsts – tai uzliktos pienākumus.

Saeima uzskata, ka pieteikuma iesniedzējs ļoti šauri, gramatiski interpretē Sapulču likuma 1.panta ceturto daļu, turklāt to atrauj no 13.panta pirmās daļas 2.punkta, kas regulē neorganizētu vai publiski neizsludinātu piketu rīkošanu. Neesot pamatotas pieteikuma iesniedzēja bažas par to, ka Sapulču likumā ietvertais piketa skaidrojums varētu pieļaut nepamatotu personas administratīvo sodīšanu, pamatojoties uz Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 174.³ pantu.

Atbildes rakstā izteikts viedoklis, ka ar attiecīgajiem grozījumiem ietverot vārdus "vai citiem atribūtiem" Sapulču likuma 1.panta ceturtajā daļā, tika labota neprecizitāte, kas bija pieļauta Sapulču likuma izstrādāšanas gaitā 1996.–1997.gadā. Saeima uzskata, ka būtu neloģiski ar vārdu "pikets" saprast tikai tādu pasākumu, kur izmanto lozungu, transparentu vai plakātu, jo tādu pašu iedarbību var panākt arī ar citiem atribūtiem. Ja pulcēšanās ir organizēta vai publiski izsludināta, vairs neesot būtiskas nozīmes tam, kādā veidā tās laikā tiek paustas idejas vai viedokļi. Turklāt, ja Sapulču likuma 1.panta

ceturtajā daļā grozījumi nebūtu izdarīti un pasākums būtu pieteikts kā pikets, tā dalībniekiem būtu aizliegts savu ideju un viedokļu paušanai izmantot citādus līdzekļus kā vien lozungus, transparentus vai plakātus. Izdarot grozījumus, likumdevējs esot piedāvājis atvērtu skaidrojumu, kas vairāk atbilst Sapulču likuma mērķim un ļauj risināt atšķirīgas dzīves situācijas.

3.2. Attiecībā uz Sapulču likuma 1.panta ceturtajā daļā ietvertajiem vārdiem "kā arī mutvārdos izteikti atsevišķi saukļi, lozungi vai uzrunas" Saeima norāda, ka pieteikuma iesniedzējs piketu uzskata par vienīgo formu, kādā persona var izteikt idejas un viedokļus, bet nezina kāpēc neatzīst vai negrib atzīt to, ka pastāv arī tiesības rīkot sapulci – pasākumu, kurā parasti tiek teiktas runas un kurā var izmantot dažādu atribūtiķu. Atbildes rakstā izteikts viedoklis, ka Sapulču likuma 1.pantā gājiena, sapulces un piketa skaidrojumi ietverti tāpēc, lai pasākuma rīkotāji varētu izšķirt šādus jautājumus: vai nepieciešams iesniegt pieteikumu par pasākuma rīkošanu, kāds būs pasākuma raksturs, kādus sabiedriskās kārtības, satiksmes traucējumus tas varētu izraisīt u.tml. Ja persona vēlas, lai tiktu teiktas runas, tā piesaka sapulci, bet, ja tā vēlas paust attieksmi citādā veidā, – var rīkot piketu vai gājieni. Tāpēc vien, ka persona kļūdījusies un pieteikusi piketu, likuma norma neesot pretrunā ar augstāka juridiskā spēka tiesību normām.

Saeima vērs uzmanību uz to, ka Sapulču likuma 1.panta ceturtajā daļā "neliek piketa dalībniekiem stāvēt klusu", jo viņi var paust savu attieksmi citādā formā, nevis tikai runās vai uzrunās. Katrā konkrētajā gadījumā tiek vērtēts, vai pikets nepāraug sapulcē. Saeima uzskata, ka pieteikuma iesniedzējs pārprot šīs tiesību normas saturu, un pieļauj, ka tā varētu tikt nepareizi interpretēta. Tomēr tas vien vēl nenozīmē, ka norma ir pretrunā ar augstāka juridiskā spēka tiesību normām. Tāpat nevarot piekrist pieteikuma iesniedzēja apgalvojumam, ka šī tiesību norma neļaujot piketa organizatoram un kārtības uzturētājiem pildīt viņiem uzlikto pienākumu, proti, nodrošināt kārtību piketa laikā.

3.3. Saeima uzskata, ka Sapulču likuma 9.panta pirmajā daļā ietvertais ierobežojums, ja vien tiek piemērots pareizi, atbilst samērīguma principam. Šā ierobežojuma leģitīmais mērķis esot garantēt īpaši svarīgu valsts iestāžu netraucētu darbību un preventīvi novērst iespējamās drošības apdraudējumus. Lai pārliecinātos, vai ierobežojums ir samērīgs, esot jānoskaidro, vai šī tiesību norma ir piemērojama elastīgi, proti, tā, lai nepieciešamības gadījumā būtu

pieejams saudzējošāks līdzeklis, ne tikai vispārējs aizliegums pulcēties tuvāk par 50 metriem no attiecīgās iestādes.

Saeima norāda, ka arī, piemēram, ASV un Vācijā pasākuma vietas izvēle tiek ierobežota. Pilnībā atsakoties no aizliegto zonu principa, tajā pašā laikā tiek pieļauta lielāka amatpersonu rīcības brīvība un tās var noteikt, ka pasākumu drīkst rīkot ne tikai 50 metru, bet vēl lielākā un gluži nesaprātīgā attālumā. Tādējādi Latvijā "šajā jūtīgajā jautājumā tika mēģināts rast zināmu līdzsvaru". Šo līdzsvaru nodrošinot Sapulču likuma 9.panta pirmās daļas otrais teikums. Attiecīgā iestāde pati varot noteikt konkrēto pasākumu rīkošanas vietu, bet likumā paredzēts maksimālais attālums, kādu pieļaujams noteikt. Līdz ar to, pēc Saeimas ieskata, "likums paredz saudzējošu līdzekli un elastīgu risinājumu, lai, sasniedzot leģitīmo mērķi, netiktu nepamatoti ierobežotas personas tiesības".

3.4. Atbildes rakstā izteikts šāds viedoklis: pat ja Sapulču likuma 12.panta trešās daļas 1.punktā ietvertā tiesību norma, kā šķiet pieteikuma iesniedzējam, ir nepilnīga, tas vēl nenozīmē, ka tā ir pretrunā ar augstāka juridiskā spēka tiesību normām. Šīs normas jēga un mērķis esot noskaidrot, vai "pasākuma organizators spēj nodrošināt kārtības uzturētāju klātbūtni un vai viņš ir pārliecināts par to, ka kārtības uzturētājs patiešām piekritis pildīt attiecīgos pienākumus". Tā kā Sapulču likuma 14.panta pirmās daļas 9.punkts atļauj arī pieteikumā par pasākuma rīkošanu norādīt kārtības uzturētājus, ar kuriem nav noslēgts atsevišķs rakstveida līgums, pašvaldības, it īpaši Rīgas dome, pieļauj, ka kārtības uzturētāji – fiziskās personas – var parakstīties uz iesniedzamā pieteikuma par pasākuma rīkošanu. Savukārt tad, ja kārtības uzturētāji ir juridiskās personas vai personu apvienības, tiek pieprasīts rakstveida līgums par kārtības uzturēšanu pasākuma laikā.

Saeima uzsver, ka, veicot "attiecīgās likuma neprecizitātes teleoloģisko redukciju, jāatzīst, ka iesniedzējam faktiski tiek dotas izvēles iespējas". Tāda arī esot bijusi likumdevēja griba, tiesa gan, Sapulču likuma tekstā tā neesot izteikta precīzi, "taču piemērošanas gaitā šo neprecizitāti var novērst".

3.5. Saeima norāda, ka Sapulču likuma 13.panta otrā daļa, ja vien tiek pareizi interpretēta un piemērota, nenonāk pretrunā ar augstāka juridiskā spēka tiesību normām.

Saeima uzskata, ka šī apstrīdētā norma neierobežo spontānu piketu brīvību, turklāt ir nepieciešama citu personu tiesību aizsardzībai. Izmantojot loģikas apsvērumus un modelējot praktisko